

PRESSITEADE nr 206/23

Luxembourg, 21. detsember 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-718/21 | Krajowa Rada Sądownictwa (kohtuniku ametisse jäämine)

Poola kohtusüsteem: kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi kohtukoosseis ei ole seaduse alusel moodustatud sõltumatu ja erapooletu kohus

Seetõttu ei ole selle kohtukoosseisu esitatud eelotsusetaotlus vastuvõetav

Poola kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi kohtunike ametisse nimetamisega seotud kõiki asjaolusid kogumis arvesse võttes ei ole selle kolleegiumi kohtukoosseis „kohus” liidu õiguse tähenduses. Järelikult ei analüüsi Euroopa Kohus selle kohtuorgani esitatud eelotsuse küsimusi sisuliselt.

Poolas peavad kohtunikud, kes soovivad pärast pensioniikka jõudmist jätkata oma ametiülesannete täitmist, esitama sellekohase tahteavalduse riiklikule kohtute nõukojale (edaspidi „kohtute nõukoda”). Üks üldkohtu kohtunik vaidlustas kohtute nõukoja resolutsiooni, mille kohaselt oli tema avalduse kohta otsuse tegemise vajadus ära langenud. Nimelt oli avaldus kohtute nõukoja hinnangul esitatud pärast selleks ette nähtud tähtaja möödumist. Selle resolutsiooni peale asjaomase kohtuniku esitatud kaebust lahendav Poola kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium (edaspidi „erakorralise kontrolli kolleegium”) pöördus Euroopa Kohtu poole, paludes selgitusi kohtunike ametist tagandamise keelu ja sõltumatuse põhimõtete kohta, mis on sätestatud liidu õiguses.

Oma otsuses **leidis Euroopa Kohus, et need küsimused esitanud kolleegium ei ole organ, mis on seaduse alusel moodustatud sõltumatu ja erapooletu kohus** vastavalt liidu õigusest tulenevale nõudele. Seetõttu tunnistas ta need küsimused **vastuvõetamatuks**.

Sellise järelduse tegemist põhjendas Euroopa Kohus esiteks Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusega¹, milles on juba tuvastatud, et erakorralise kontrolli kolleegiumi kaks kohtukoosseisu ei ole moodustatud seaduse alusel ega ole sõltumatud. See kohtuotsus põhines tuvastusel, et nende kohtukoosseisude liikmete ametisse nimetamisel rikuti ilmselgelt kohtunike ametisse nimetamise menetlust reguleerivaid liikmesriigi alusnorme.

Kohtute nõukoja koosseisu osas 2017. aastal toimunud muudatuse asjaolude tõttu sattus kahtluse alla selle nõukoja sõltumatus seadusandlikust ja täitevvõimust, mis omakorda mõjutas asjaomase nõukoja võimet esitada kõrgeima kohtu kohtunike ametikohtadele sõltumatuid ja erapooletuid kandidaate. Lisaks nimetas Poola Vabariigi president kõnealused kohtunikud ametisse kohtute nõukoja resolutsiooni alusel, mille õigusmõju oli Poola kõrgeim halduskohus nende ametisse nimetamise hetkeks juba peatanud kuni selle resolutsiooni õiguspärasusele hinnangu andmiseni. Euroopa Kohus rõhutas samuti asjaolu, et Poola kõrgeim halduskohus tühistas lõpuks eespool nimetatud resolutsiooni.²

Euroopa Kohus kõrvutas Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Poola kõrgeima halduskohtu järeldusi ja hinnanguid oma kohtupraktikaga Poola kõrgeima kohtu kohtunike ametisse nimetamise tingimuste kohta. Selle põhjal tegi ta järelduse, et käesolevas kohtuasjas küsimused esitanud kohtukoosseisu moodustavate kohtunike ametisse

nimetamisel esinenud eri asjaolud koostoimes võivad ajendada õigussubjekte põhjendatult kahtlema asjaomaste kohtunike sõltumatuses ja erapooletuses ning õõnestada usaldust, mida kohtud demokraatlikus ühiskonnas ja õigusriigis peavad õigussubjektidele sisendama. **Järelikult ei ole see kohtukoosseis sõltumatu ja erapooletu seaduse alusel moodustatud kohus.**

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [tervikttekst ja kokkuvõte, kui see koostatakse](#), on CURIA veebisaidil alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi [Europe by Satellite](#) kaudu ☎(+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ Euroopa Inimõiguste Kohtu 8. novembri 2021. aasta otsus Dolińska-Ficek ja Ozimek vs. Poola ([CE:ECHR:2021:1108JUD004986819](#)).

² Poola kõrgeima halduskohtu 21. septembri 2021. aasta otsus (II GOK 10/18).